

DEMOKRAT

Glas demokrata sjeverne Dalmacije.

GRADSKA BIBLIOTEKA
"JURAJ BIJELGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Poštarina plaćena u gotovom.

Izlazi svakog petka večer.

POJEDINI BROJ 1 DIN.

Predbrojba: godišnje D. 40 polugod. 20.

Oglasi po cijeniku. —

God. 2.

Šibenik, 24. februara 1922.

Br. 7.

Nutarnji neprijatelji.

Iz Zagreba nam stižu žalosne vijesti. Jedan razmjerno vrlo maleni dio naroda pozivlje tuđina da nam našu kuću gradi.

Zagreb pohrvaćenih Nijemaca i Židova, Frankovaca i Košutića, koji su za vrijeme rata bili strah i strpet svim narodnim ljudima, borbama i mučenicima za slobodu, prevladava danas narodnu zdravu svijest. Atavističko osjećanje podložnosti i robovanja je u svojim posljednjim trzajima.

„Hrvatski memorandum“, koji su ti bivši služnici austro-ugarske velesile na svijet izdali, je poziv tih elemenata upravljen tuđem svijetu, svijetu, koji nema za nas i naše prilike ni čuvstva, ni interesa, ni razumijevanja, da se umiješa u naše unutarnje državne prilike i uređaje i ostvari nekakovu nemoguću „hrvatsku“ državu.

Jedan takov izdajnički čin, koji našoj državi prama vani mora da nanese samo ogromne štete, počinjen je uprav u tu svrhu. Počinili su ga ljudi, koji tim bacaju svoju zadnju kartu u umišljenosti, da će nekoga u državi naći, koji bi htio na osnovu tog memoranduma s njima paktirati. To je čin zdvojnosti ljudi, koji, osim nekolicine zaslijepljenih i nezasićenih, za ovu državu nikada nijesu imali ni dobre riječi a kamo li dobra djela, a od kojih je ogromna većina znala za tuđina i svoga bečkoga cesara žrtvovati i život i novac i koji su na zdvojan način znali braniti političko ustrojstvo propale monarhije. Pri propasti ove vidjeli smo ih tužna lica, gdje za čas oprezno kriju svoju neutaživu mržnju na prijatelje našeg Piemonta.

Ovaj tobož hrvatski poziv na Evropu, koji pobuđuje samo žaljenje i bol, ne može da dovede nikakvom cilju

ili uspjehu. Mi ne ćemo dopustiti da se niko miješa u naše poslove. A naša država ne može dopustiti niti da se događaju ovakovi izgredi, koji poništavaju njezin ugled i dostojanstvo u međunarodnom životu. Ne smijemo stega omalovažavati ovakove izgrede i preko njih prelaziti kao da ništa nije bilo niti se što čulo. Očito je, da na ovakovim izdajničkim djelima naš prekomorski susjed snuje svoje imperijalističke planove i smeta tim silno srednju našeg međunarodnog života pa i državnom i narodnom. Očito je isto tako da se tim memorandumom za pomoć od vanjskog svijeta postizava građanski rat kod kuće, silno ekonomsko nazadovanje pa i vječiti sporovi s našim grabežljivim susjedima, koji na njemu polažu važnost i neprestano intrigiraju da nam naude.

Historijska hrvatska država danas ne opstoji, kao što nije opstojala još od preko 1000 godina. Otrgnuće jednog dijela našeg naroda od državne današnje zajednice je nemoguće a i kad bi se moglo proizvesti, prouzrokovalo bi teške trzavice a posljedak bi bio da bi ta hrvatska država, stegnuta na Radićeve i Košutićeve pristaje, bila sijelo aventura i nemira. Italija bi kazala da ugovor u Rapalu nije utanačila s Hrvatskom vrtikape Radića i habsburgovca Košutića. — Tražila bi garancije mnogo veće i opsežnije da osigura svoje granice od želja i napredovanja naroda u zaletu. Te bi garancije Italija sama uzela, jer ko da je u tom spriječi? Mi u Dalmaciji, koji smo se tek dovinuli slobode, bili bi joj prvi zalogaj.

Hrvatski memorandum je s toga samo plod zaslijepljenosti, inada i strastvene mržnje. Ljudi, koji su ga izdali i koji od prvog časa bojkotuju

državu, učinili su ga promišljeno i bez nužde. Državna samoobrana zahtijeva da ih se pozove na odgovornost.

Naša omladina.

Protiv blokaškog izdajničkog djelovanja naša omladina morala je da nastupi. Sve organizacije u Dalmaciji imale su dne 21 ovog mjeseca svoj sastanak u Dubrovniku. Nakon skupštine svrstali se skupštinari uz učestvovanje građanstva u veliku povorku, u kojoj je bilo oko 3000 osoba, koju su uz pjevanje rodoljubnih pjesama i protestne poklike protiv blokaša obilazili gradom. Pri tom su nastali nekoji sukobi izazvani od starih frankovaca. Da se uspostavi red morala je nastupiti žandarmarija a za tim i vojska.

Oduševljeno pozdravljamo nastup naše omladine, koja prožeta čisto jegoslavenskom narodnom svijesti ne može da mirnom dušom gleda rastvoran rad Radićevih agenata.

Uslijed ovih događaja u Dubrovniku, naša omladina priređuje u Splitu protestnu skupštinu, kojoj će učestvovati sve stranke po svojim govornicima. I Šibenik, ta tvrđava na braniku domovine, mera da prosvjeduje, pa će o tom biti govora na nedjelnoj zabavi.

Rezolucija, koja će biti predložena skupštini u Splitu:

Predsjedniku Ministarskog Savjeta u Beogradu: „Cjelokupno stanovništvo Splita u Dalmaciji na javnoj skupštini održanoj 26 februara najodlučnije prosvjeduje protiv svakog cijepanja jedinstvene države protivu zadnjih naročito poku-

šaja Hrvatskoga Bloka te izjavljuje da će u slučaju nužde založiti se do krajnih granica u borbi za očuvanje narodnog i državnog jedinstva, koje ni u kojem slučaju ne može biti u diskusiji“.

Ovakovu rezoluciju treba da poprmi i cjelokupno stanovništvo Šibenika na skupštini, koja bi se dogovorno imala što prvo ureći.

Demokratska zabava 26. veljače.

Naš prevremeni odbor „Demokratske stranke“, bio je odredio, da se 14. ov. mj. održi Demokratska zabava, kao što je to provedeno po cijeloj Jugoslaviji. Nepogodna vremena spriječiše nas u namjeri, pa će se zato „Demokratska zabava“ održati u nedjelju 26. februara u prostorijama Državnog Doma. Budući je to čisto stranačka zabava, mogu prisustvovati samo pristaje Demokratske stranke. Na zabavu će doći odaslanci iz okolice. Naročiti se odbor pobrinuo, da zabava proteče u najboljem raspoloženju i u čisto jugoslavenskom smislu.

Demokrati su nosioci jedne velike misli, iskreni pobornici narodnog jedinstva i jugoslavstva, koje mora pobjediti. Rad Demokratske stranke proširen je na svim poljima, pa ako još nema uspjeha, kako bi bilo željeti, krivi su oni, koji taj rad ometaju zavodjenjem naroda. Čisti jugoslavenski pravac Demokratske stranke u interesu je državnom i cjelokupnog naroda bez razlike plemena, a to shvaća i čitava poštena javnost, izim onih, kojima kao da još nije dosta bratoubilačke borbe između Srba i Hrvata.

Demokratska zabava ima svrhu, da okupi svoje pristaje, da nikoga ne zamani, već da svak pristupi po svojem slobodnom uvjerenju.

Demokrati, svi na zabavu 26. veljače!

»Talijanski« Zadar i jugoslavenska zadarska okolica.

Sudeći po nekim znakovima i diplomatskim gibanjima u Beogradu i Rimu, imala bi do skora da bude evakuisana i treća zona u Dalmaciji. Doduše, da je bilo više ozbiljnosti i držanja do zadane riječi u našem komsije, treća je

zona možda već davno biti ispraznjena. Hoć li pak biti u skoro i ta treća zona oslobođena, ne znamo, a poučeni govorkim iskustvom, ne vjerujemo ni u diplomatska naklapanja ni u državničke dogovore i razgovore. Kad vidimo

da Talijani prtljaju — istom onda ćemo vjerovati.

Za izvjesno pak znamo samo to, da u Zadru sav poslovni svijet sa nekom kao zebnjom očekuje ispraznjenje treće zone, koje kao da zvuči Zadru kao opijelo, jer istom onda grad Zadar osjetit će ruku „ljute“ sudbine: da je osamljen i zaokružen našim krajem i našim morem.

Neki naši ljudi a i novine, razglabajući o evakuaciji treće zone govore o sudbini Zadra i neugodnom položaju našeg kraja i našeg svijeta, koji će — danas, sutra — strcati sa sebe jaram robovanja, a naprtiti — a da ni odahnulo nije! — novi jaram u dražesnoj formi Vespazianovih poraza.

Imali smo prilike čitati članke koji tretiraju ovu stvar, ali — moramo iskreno kazati — s vrlo malo razumijevanja i ne imajući pred sobom geografsku kartu.

Gubitkom Zadra sav taj kraj dobija drugo lice u administrativnom, saobraćajnom i trgovačkom pogledu, a sve to dovesti u sklad, a da pučanstvo izgubi iz vida Zadar grad, koji je do sada bio polaznom njegovom tačkom i njegovim stjecištem, nije lak posao i to zahtjeva posebni studij.

Kako se stvari u nas razvijaju spuževom brzinom, izgleda da će se zadarska okolica sa pripadajućim brojnim ostrvima kasno urediti na način da pučanstvo onih krajeva ne osjeti gubitak Zadra.

Izgraditi drugi centar, koji bi imao biti surugat Zadru, na to je teško i pomisliti, a da je bilo u mjerodavnim krugovima više uvidjivosti, moglo se pristupiti i tom radu te utrošiti sve ono u naseljavanje i povećanje Biograda i Šibenika, što se troši i što će se utrošiti za naseljavanje Kosovog polja u Staroj Srbiji.

Kosovo polje imade svoju historijsku vrijednost; Jadran imade vrijednost budućnosti.

Nema sumnje, da će „signorotti“ zadarski biti osjetljivo pogodjeni gubitkom jugoslavenskog zadarskog kotara, kao što će i naš živalj razumjeti da su gubitkom „talijanskog“ Zadra dospjeli u nezgodan položaj.

Po našem mišljenju ulogu Zadra treba da preuzme Šibenik kao najveći grad sjeverne Dalmacije u koju ubrajamo evakuirati se imajuću treću zonu, a što ne bude mogao da preuzme Šibenik, to bezuslovno ustupiti će Biogradu n/m.

U prvom redu bezuslovno je nužno, da se brzim parobrodima udesi zgodan i jeftin saobraćaj čitave zone, koja se ima evakuirati sa Biogradom i Bakrom a u prvom redu sa Šibenikom, gdje bi pučanstvo onih krajeva moglo da dovozi svoje proizvode i prodava ih te istodobno nabavlja i podmiruje sve životne potrebe.

Nego i ovdje, držimo, da nam nije nužno pokazivati toliko zabri-

nutosti, kud će i šta će pučanstvo jugoslavensko iz treće zone sa svojim produktima. Kako su Talijani nedostiživi u svojoj lukavosti i bezobrazluku zahtjeva, — oni će — mi to bar držimo — tražiti posebnim ugovorom da naša okolica izdržava Zadar, a onda zaludu svi projekti i sve osnove oko uređenja ovog pitanja. Da će biti iznenadjenja, to je viš nego jasno, jer ovo neosnovano otezanje nečemu vodi. Mi smo isto tako uvjereni, da će kriomčarenje sa Zadrom imati velike dimenzije u jednom i drugom pravcu, ali za to moramo ustati svi ko jedan čovjek, da naša Vlada ne smije Zadru priznati nikakvih finansijskih i trgovačkih privilegija, već da ga mora smatrati bezuslovno inostranstvom bez obzira na njegov položaj, koji ga tako usko s nama veže i koji je, da je bilo pravice, našim morao i ostati. I najmanji privilegij znatilo bi sa naše strane uzakonjeno ili barem odobreno krijomčarenje.

U podesnim, brzim i zgodnim, a što je najglavnije! u jeftinim prugama, koje bi išle za tim da naš svijet stavlja i dovodi u kontakt sa onim pijacama, koje oskudijevaju povrćem, sirom, mlijekom i gdje može da podmiruju svoje potrebe — treba oživiti u njemu vjeru da on bez Zadra može biti i da sa Šibenikom, Biogradom, Obrovcom i Splitom može živjeti kao što je živio sa Zadrom, koji neka sam pere nečisto rublje.

O uređenju saobraćaja, pruga parobrodarskih i administrativnoj upravi progovoriti ćemo drugom prilikom i kad vidimo dokle je doprla naša vlada u eventualnom popuštanju Talijanima.

Svakako: budimo na oprezu!

X.

Naši dopisi.

Skradin, 18. februara.

Ovdje je 7. tek. mj. osvanula žestoka poledica sa jakim burom i praminjanjem sušnježice. Toplotmjer Celsius je pokazivao 7 pod ničicom. Mraz je pokrio svu zemlju, stabla su praskala pod težinominja i žestinom bure, a njesu im odoljeli ni gvozdeni stupovi, koji su bili do zemlje savinuti ko da su na vatri bili užareni.

To je nevrijeme nanijelo dosta štete električnim, telegrafskim i telefonskim stupovima i žicama, a njesu ni budna pažnja ni najveći samoprijegor vojnika mogli spasiti pontonski most preko Krke.

Potopilo se 30 brodova, a mosni materijal bio je raznesen od valova i vjetra.

Nego netom se malo vrijeme utišalo, narednik Martin Jergović sa svojim vrijednim vojnicima, bez sprava, već svojim jakim mišicama, istegoše u 3—4 dana iz morskkih dubina sve potopljene brodove i sakupiše razbacani i raznešeni materijal. Neka je svaka hvala

našim vojnicima, a posebice radišnom i prometljivom naredniku.

Neka i općine Šibenska i Skradinska pohvale i nagrade te vrijedne naše vojnike.

Rupe, 20. veljače.

U našem je selu učitelj Miro Crujak osnovao analfabetski tečaj, koji je pohađan od 55 nepismena

već odrasla zemljođradnika i većeg broja mladih. Taj učitelj, koji ima volje i ljubav za svoje zvanje, uz potporu uvidavnih članova mjesnog školskog vijeća, ulio je ljubav svojim mališanima za nauku, pa mu redovito i uz vrlo lijep uspjeh pohađaju školu. — Neki mu je svaka hvala.

GRADSKJE VIJESTI

Kralj dolazi. Iz najpouzdanijeg izvora doznajemo da je već sastavljen program putovanja Nj. Vel. Kralja u Dalmaciju i da je u programu također predviđena posjeta Šibenika. Potanje drugi put a za sada preporučamo općini da se na vrijeme za doček pripremi.

Pomen za velikoga Kralja. U ponedjeljak 20. ov. mj. održan je u stolnoj i u srpsko-pravoslavnoj crkvi svečani pomen za pokoj duše Petra Velikoga Kralja Oslobođioca. Pomenu su prisustvovali predstavnici svih civilnih i vojnih vlasti, odaslanici raznih društava i korporacija. Za vrijeme pomena svi su dućani bili zatvoreni, a sve radnje obustaviše pesao do podne. Na svim državnim zgradama i društvima, te privatnim kućama zastave su vijale na po stijega.

Kraljeve službene zaruke. U Bukareštu se ovih dana slave službene zaruke Nj. Vetičanstva Kralja. Tom prigodom su priređene u počast Visokog gosta razne svečanosti. Vjeridba je bila obavljena na 20 ov. mjeseca u 5 sati poslije podne.

Na prolasku. Jutros je na prolasku bio iz Beograda za Split g. namjesnik Metličić.

Sokolsko društvo priređuje svoj veliki društveni ples sutra, u subotu dne 25. ov. mj. Početak u 21 sat. Kako svake tako i ove, prije plesa će povorka izvršujućih članova sa glazbom proći gradom u 20 sati, te se onda uputiti na ples, koji će zacijelo biti najljepši cijele sezone. Sokolsko društvo obljubljeno u našem gradu, požet će na plesu sve simpatije, kojima građanstvo prati rad našeg Sokola. Već je to do sada građanstvo dokazalo darivanjem raznih predmeta za veliku lutriju, koja će se vući u nedjelju u 16 sati. Toliko je tih darova Odboru prispjelo, da će na svaku seriju pasti najmanje dva dara. Izložba je darova u društvenim prostorijama započela jučer, a traje do nedelje prije vučenja. Neka svi pohrle na ples i tim oduže se Sokolu, koji je u našem gradu uvijek visoko vijao barjak jugoslavenske ideje.

Demokratska zabava održat će se u nedjelju 26. ov. mj. u prostorijama „Državnog Doma“. Početak u 9 sati u večer.

Zabava Ženske zadruga. U utorak večer ženska Nar. zadruga priredila je krasnu zabavu sa ple-

som i time pokazala, koliko zena može da dopinosi nacionalnom, kulturnom i humanitarnom djelovanju. Građanstvo se vrlo brojno odazvalo otmjeno i dobro organizovano.

Velika je dvorana osobitim ukusom ukrašena, dok je najveće divljenje pobudila dvorana sa bade-movim cvijećem. Po stolovima bijahu umjetnički raspoređene razne dakonije, posluživahu same članice, cio aranžman bio je u rukama naših g.đa, pod pročelništvom predsjednice g.đe Lenke Ježina, koja je uz ostale članice doprinijela, da je zabava protekla u najprijetnijem zadovoljstvu i oduševljenju.

Odabrani program zabave započeo je prigodnim prologom, a zatim su školska djeca izvađala kolo „Srpkinja“ sa mnogo umjetnosti. I recitovanje i pjevanje i deklamovanje, sviranje na klaviru, pa i dječija predstava bijahu izvedene na osobito priznanje i zadovoljstvo. Mališi su požnjeli buru pljeskanja i svak je ponio najbolji utisak. Evala vam djeco, a hvala i evala marnim i ustrajnim učiteljicama g.đici Granić i Basor, koje su mnogo truda uložile, da dječicu izvježbaju i pripreve. Trud im nije bio uzaludan. — Kostimi djece pobudili su naročitu pažnju, a osobito narodni kostimi. Po zabavi razvio se animirani ples do zore. I dok su plesaci u plesnoj dvorani mogli da u obilju ispolje plesnu zanešenost, ostali posjetioći nađoše užitak u raskošnom buffetu.

Ženska zadruga može da bude zadovoljna priznanjem, koje im je dala javnost odličnom posjetom i velikim moralnim uspjehom, za kojim nije zaostao ni moralni uspjeh.

Teška ekonomska kriza, koju danas preživljujemo postaje sve ozbiljnijom, u koliko se još ne poduzimlju s nikakove strane mjere, da joj se stane na put ili da se barem ublaži. Vino, naš jedini glavni produkt, je još u konobama, slaba mu je prodaja a cijena niska. Narod s toga sve više ostaje bez novčanih sredstava te se zadužuje e da kupi skupi kruh i to sve u nadi da će u vinu naći prodaju i tim se odužiti. Do malo pak treba da vinogradari kupuju sumpor i modru galicu. Čim? Trgovci naši već njesu u stanju da težaku prodaju na vjeru, jer ni sami njesu u stanju da na taj način svoju trgovinu održe.

U nekim našim primorskim mjestima i u onim pod Velebitom već

se gladuje, narod strada. Dok je na vrijeme, pozivljemo koliko vlast toliko rodoljubno građanstvo da u općem interesu i što prvo poduzme potrebite korake za ublaženje oskudice i ekonomsku organizaciju.

Za nedjeljnu demokratsku zabavu. Umoljavaju se svi prijatelji demokratske misli, koji žele učestvovati demokratskoj zabavi u nedjelju, a slučajno nije im dostavljen poziv, da izvole poziv pridići kod našeg uredništva ili kod g. J. Jadronje.

Zabave i plesovi. Ove godine se Šibenik osvećuje za svoje mnogogodišnje gladovanje na zabavam i plesovima.

Tako u nizu ovih imamo sutra u subotu Sokolski ples, koji prama pripremama ima da išćeka najbolji uspjeh.

U nedjelju imamo demokratsku zabavu s pozivima ali bez ulaznice ili doprinosa.

U ponedjeljni veliki krabuljni ples s doprinosima na korist naših ratnih invalida.

U utorak pak ples društva jugoslavenskih lovaca. U srijedu: „sjećaj se, čovče, da si prah i da ćeš se u prah obratiti“ te kajanje za napravljene i ko zna kada isplative karnevalske dugove.

Skupoća. U zadnje je doba skupoća postala tolika, da širi slojevi naroda upravo pate od gladi. To osobito osjeća radna ruka i činovnici, pa bi se moralo ozbiljno poraditi da se dokrajči ta neodrživa skupoća.

Lijep primjer. Kod naših srednjih škola zaposleno je više učenih svećenika-profesora i profesora bogoslovije. Oni u vršenju svojeg svećeničkog zvanja, u svim školskim svečanostima upotrebljavaju samo narodni staroslavenski jezik i na oltaru i u pjevanju, bilo to pri misi, ili kojem mu drago bogoslužju. Mi pitamo: kad svi učeni svećenici svoju patriotsku dužnost vrše, zašto na isti način ne mogu to isto činiti i naši kanonici i obični paroci, po svim gradskim crkvama i predgrađima, da puk vidi i čuje, da se i u narodnom jeziku može dostojno slaviti Boga.

Stranački sastanak. U Šibenik su stigli nar. posl. pučke stranke Dr. Šmrak i Stjepan Barić. Sa svojim pristašama održali su pouzdan sastanak, na kojem su govorili o političkoj situaciji.

Porota. Dne 22. ov. mj. na osnovu pravorjeka porotnika bio je radi razbojstva osuđen na pet godina tamnice Mile Mandarić Šimunov.

Isto tako dne 23. ov. mj. radi istog zločina Đuro Zelenbaba pok. Iaze na 6 godina teške tamnice.

† **Antunac Stipe,** preminuo je jučer. Bio je ratni invalid. Vječni mu pokoj!

Iz uprave l'šta. Umoljavamo pretplatnike da što prvo izvrše svoju dužnost.

Utopio se Niko Klarić postolar u Docu u naponu muzevne snage. Ostavlja za sobom udovu i petero djece. Koji je povod ovoj nesreći i da li je ovim pokojnik sam kidisao na svoj život, još nije za stalno utvrđeno.

- U zadnji čas dolazi nam vijest iz Zlarina da je tamo jedna žena počinila samoubijstvo objesivši se o gredu.

Moratorij za plaćanja u inozemstvu. Narodnoj skupštini predložen je sa strane vlade slijedeći nacrt zakona, kojeg donosimo samo u glavnom. Trgovci najme i industrijalci te zanatlije, koji imaju plaćanja u zemlji ili u inozemstvu u valutama, koje bolje stoje od našeg nacionalnog novca, mogu se obratiti nadležnoj komori svojeg mjesta sa zahtjevom da se ta plaćanja odgode za 2 godine. To vrijedi samo za trgovce, koji su protokolisani i koji su platili porez. Ko pak želi da se tim okoristi, dužan je u roku od 15 dana od izdavanja ovog zakona podnijeti trg. komori molbu, koja treba da je ispunjena prama zakonskim propisima.

Pomorska uprava u Bakru. Naša pomorska uprava u Bakru i ne znamo zašto postoji, jer se u njezinu djelokrugu ništa ne radi, ili ako se što čini, to je sve zlo i naopako. Lučka poglavarstva, uredi i odaslanstva, nehajnošću pomorske uprave potpuno su zapuštena. Mi znamo, da su putevi svugdje trnjem posuti, ali znamo i to, da se snagom i voljom može mnogo toga polučiti, a to manjka pomorskoj upravi u Bakru.

Prvi semestar. Na mjesnoj realnoj gimnaziji i velikoj gimnaziji, sutra se završuje prvo poljeće i tom će prilikom đaci primiti semestarska posvjedočenja. Drugi semestar počinje 3. ožujka.

Taksa za oglase. Od 1. siječnja ove godine plaća se državi za svaki novinski oglas prama veličini istog stanovita taksa, koju moraju izdavači novina odmah državnoj kasi uplatiti. Kao oglasi smatraju se i one obznanе u bilješama novina, kojim se obavljuje vjeridbe, vjenčanja, bioskopske prestave i sve drugo što ima karakter oglasa ili reklame.

Ugarsko-Hrvatske dioničko pomorsko parobrodarsko društvo registrirano je pod novom tvrtkom: Jadranska Plovitba dioničko parobrodarsko društvo - Sušak - Generalno zastupstvo - Rijeka.

Svaki Jugoslaven mora biti član JUGOSLAV. MATICE

Bilješke.

13. jula 1789. dan prije razorenja zloglasne Bastille, pariški sansculottes navalise svom snagom na „Kuću svetoga Lazara“ nakanom da fratrima oduzmu oružje, jer je

netko prokazao fratre, da imaju sakrivenih pušaka. U mjesto pušaka nadjoše hambare pune žita i uz povik „boche va toujours“ (jesti se mora uvijek) narediše da se oduzme žito i vino i porazdijeli gladnoj pariškoj sirotinji.

U toj mješavini došao je i jedan ordinarni lopov, zgrabio nekoliko vreće nakanom da ih ukrade. Sansculottes-i ga uhvate i za primjer drugima osudiše na smrt. Pola sata kasnije lopov je bio obješen.

Hrvatski sansculotti, medju koje brojimo novo oživjele frankovce, radićevece, i ostalu bagru, zar ne rade isto ono od Jugoslavije što i pariški u doba revolucije od kuće sv. Lazara?

Kad je bio obješen onaj lopov, ni zrna žita, nije pomanjkalo i pariška sirotinja nije bila prihvaćena ni za jedan kilogram.

Kad bi se i Radiću sudilo danas ako ne istom a to barem prema današnjim prilikama i mentalitetu oštrom mjerom, bilo bi manje štete po državu i ne bi dinar dnevno padao. Jer i Radić mnogo slični na onog sansculotta, kojeg su sami drugovi objesili. Nije zlo, ako se historija katkad obnavlja.

„Dopelgänger“. Kad je u Berlinu umro glasoviti njemački general Moltke, pred njegovim je stanom stražario vojnik sa nataknutim bajonetom i propisno se šetao. Pred kućom nije bilo ni žive duše, tek jedan civilist dolazio je u susret vojniku. Civilist na jednom opazi, kako se vojnik postavio „stram“ i, ukočen kao svijeća, masinalno spustio ruku na kundak puške. Civilist se tome začudio i, videći da nikoga nema, upitao vojnika: koga je salutirao. Vojnik mu odgovori: generala Moltke-a. Kasnije se matematički ustanovilo, da je u onom momentu, kad je vojnik salutirao, general Moltke bio mrtav i već ležao na odru. Vojnik je dakle pred sobom vidio generalov „Dopelgänger“ ali kako bi mi mogli da nazovemo: dvojnik.

Dvojnik dakle ili njemački „Dopelgänger“ nije ništa drugo nego — kako bi u Beogradu kazali — povampireni mrtvac, dakle fluid ili spektar jednog pokojnika.

Zaslugom svetog Save i zabave u njegovu čast imali smo prilike viditi „Dopelgängera“. Nauka o fenomenima i fluidnim prikazama kaže da svaki ne može da vidi „Dopelgänger“ jednog pokojnika, kao što to dokazuje slučaj generala Moltke-a. Da li su na svetosavskoj zabavi svi vidili dvojnika ne znamo, ali da je to bio jedan pravi njegov Dopelgänger dokazuje činjenica, što ga je nestalo, kad je nadošao čas, zajedničke večere. To je i razumljivo, jer Dopelgänger, kao fluid, ne može da jede i pije.

Kod inteligencije Dopelgänger pobudjuje interes, kod sujevjernih strah i neugodno raspoloženje. Bilo kako mu drago Dopelgänger nije opasan, ali u časovima, lijepog ra-

spoloženja bolje bi bilo da se ne ukazuje.

Danica — koledar društva svetojeronimskoga za prostu godinu 1922. Slučajno nam je do ruka došao ovaj opće poznati koledar te smo ga od znatizeljnosti prolistali da mu vidimo sadržaj. Znali smo kako je ovaj koledar bio dinastičan prama Habsburgovcima, znamo kako je vrvio patriotskim člancima i statističkim podacima o „ljubljenom“ monarhiji, čitali smo kako je govor predsjednika ovog društva bio tako sjajno ispunjen značajnim poklicima u čast i slavu vlastodržaca propale monarhije pa smo doista opravdano znatizeljni bili, kako to izgleda danas nakon tri godine oslobođenja.

U čitavom koledaru uzalud smo tražili pomena o našoj dinastiji i kralju, uzalud o našoj državi, potpuni muk i pasivnost. Samo na str. 167 među svašticama pod naslovom: koliko ljudi ima u pojedinim državama? — u sitnim slovima navlađa se; Jugoslavija kraljevina 14500000. Koledar je inače potpuno ispunjen u vjerskom katoličkom borbenom duhu, pa je s toga s jedne strane takov sadržaj a s druge strane potpuna pasivnost prama našoj državi osobito značajna za današnje prilike u vodstvu katolika u ovoj državi. Pokrovitelj naime ovog društva, koji izdaje ovakove koledare, je sam Dr. A. Bauer nadbiskup zagrebački, u čigovoj tiskari je i tiskan.

JAVNA ZAHVALA.

Prigodom smrti našeg milog supruga, oca i zeta

Mate Brana,

žandarskog narednika

izričemo toplu hvalu svima, koji plemenitim saučesćem dopriniješe, da lakše podnosimo teški udar kletog udesa. Osobitu hvalu izražujemo ljekaru Dr. F. Dulibiću. Pokojnikovim kolegama, te koman. kap. g. Bogdanoviću, neka je čast i svesrdna hvala na požrtvovnosti koju su ukazali svojemu drugu.

Hvala i svima, koji nezaboravljenoj pokojnika ispratiše do vječnog počivališta.

Šibenik, 23. II. 1922.

Mina ud. Brana, supruga. Marija i Srećko, djeca. - Braća Marušić. - Paloka, šurjaci.

Vlastnik i izdavač: DR. V. SMOLČIĆ
Odgovorni urednik: DR. ČEDOMIL MEDINI.
Tisak grafičkog zavoda E. VITALIANI.

Kupujemo svaku količinu lovorovog lišća u vrećama ili balama, fob dalmatinska luka, prodaja kroz mart i april. Ponude molimo slati uz oznaku najniže cijene na

Braća Makale - Šibenik.

Tvrđka utemeljena 1906.

JOSIP JADRONJA

ŠIBENIK :-: (DALMACIJA)

agenturni, komisionalni, otpremnički i pomorski posao,
poveljeni trgovačko-pomorski mešetar.

Brzjavni: Agentur Jadronja - Šibenik. Telef. Interurb. br. 3.

Zastupstvo i skladište najboljih eksportnih tvrđka i tvornica:
sve kolonijalne robe, pšeničnog brašna boljeg domaćeg mlina,
kno i mekinja, kukuruza, zobi itd. — Likera, Siropa, finih vina
i šampanjca. — Izravni uvoz iz inozemstva: sira Parmizana
i Ementhalera, te Estrata konzerve pomidora, Mortadele, Ruskog
originalnog čaja, Modre galice, sumpora itd. — Sardine u ulju
i u bačvicama slane srdjele najveće dalmatinske tvornice. —
Karbidi tvornice Jajce (Bosna) koji sadržaje 200-300 litara
acetilena, mnogo korisniji nego dalmatinski te prema tomu
mnogo jeftiniji pri uporabi. Nadalje je čist i daje krasno jedno-
lično svjetlo, bez ikakvog neugodnog mirisa. — Petroulje u
sanducima i bačvama izvrstno rafinirano. — Domaće rafinerije,
benzin i mineralna ulja svih vrsta najfinije rafinirano, oksigen u
tehničke, medicinske i znanstvene svrhe, kiselina za akumulatore.

Uzorcima, ponude i razjašnjenja na zahtjev
odmah i tranko. — Prima se naručbe
svakovrsnih pečata i tabla uz tvorničke
cijene.

Zastupstvo za špediterske poslove u svim većim mje-
stima cijelog svijeta.

Stigao nam je

ORIGINALNI GRČKI KAMEN

ZA

MLINOVE I MLINSKE INDUSTRIJE

NAJBOLJI I NAJPRIKLADNIJI

Rasprodaje:

Nikola Dragišić - Skradin
Gjuro Vojvodić - Knin

Glavno skladište kod
BRAĆA MAKALE
ŠIBENIK

Solidno! - Ukusno! - Jeftino!

Zastupstvo i ekskluzivna prodaja Zagre-
bačke tvornice cipela d. d. za Šibenik i
sjevernu Dalmaciju.

SREČKO BOGIĆ :-: ŠIBENIK

44. GLAVNA ULICA 44.

En gros et en detail.

JADRANSKA BANKA a. d. :-: BEOGRAD

Cavtat, Celje, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor,
Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibe-
nik, Zagreb, Beč, Trst, Opatija, Zadar. New-York: Frank
Sakser State Bank.

SLAVENSKA BANKA d. d. :-: ZAGREB

prije NARODNA BANKA

PODRUŽNICA ŠIBENIK :-: CENTRALA ZAGREB Ilica br. 7.

Uplaćena glavnica K 100.000.000. - Pričuva K 30.000.000.

Ulošci preko K 250.000.000.—.

PODRUŽNICE: Beograd, Brod n/S., Bjelovar, Dubrovnik,
Osijek, Sombor, Sušak, Šabac, Vršac.

Ispostava: MONOŠTOR.

AFILIJACIJE: Jugoslavenska industrijska banka, Split. —
Bankhaus Milan Robert Aleksander, Wien I., Augustiner-
strasse 8. — Balkan-Bank R. T., Budimpešta.

AGENCIJA: Buenos Aires, Rosario de Sta Fé (Argentina).
ZASTUPSTVA: Lima (Peru), La Paz, Oruro (Bolivia),
Antofagasta, Valparaiso, Punta Arenas, Santiago (Chile);
Rio de Janeiro (Brazilija), Montevideo (Uruguay).

Prima uloške

na knjižice i tekući račun uz najpovoljnije uvjete, te
obavlja sve bankovne transakcije najkulantnije.